

Makedonya Kralı İkinci Philip'ten olma, İlyriyalı prenses, Epeiroslu Olympias'dan doğma İskender'den geriye ne kaldı?

“Geri” duruşa bağlı bir yön bildirimidir: Arkada, belli bir uzaklıkta. Hiç görülemeyen bir yönü bildirir. Dönüp bakmak gerekir ki bu durumda “geri” denilen artık “ön”de durmaktadır ve artık geride değildir. Ancak “Geriye ne kaldı?” derken “geri” ile burası kast edildiğine göre, sanki İskender buradan ilerideymiş gibi bir his doğar. Ayrıca “geri” kuzey, güney, doğu ve batı gibi Greenwich'ten geçen meridyenle ekvatorun kesiştiği noktayı merkez alan, toplumsal olarak benimsenmiş bir merkeze dayanmaz; merkezi “ben”/“ego” olan bir yön bildirimidir. “Geriye ne kaldı?” biçiminde sorulduğunda soru, bir yandan geçmişte yaşamışın ileride olmasını, diğer yandan, doğrudan egoyla bağ kurulmasını örtük olarak çağrıştırır: Çağrışımlarıyla soru İskender'i yüce görmeyi hazırlar.

“Savaş meydanında,” örneğin, “geriye ne kaldı?” diye düşünüp, dönüp bakası gelmiş midir İskender'in? Kan revan içinde kimi yaralı, kimi cansız bedenler. Yaralılar inlemekte ya da yardım için bağırmakta ya da, bunların yanı sıra, orayı bir an önce terk etmek için çabalamakta. Dağılmış kılıçlar, kalkanlar, miğferler. Ve göz görmez, kulak duymaz, burun koklamaz, ten dokunmaz, dil tatmaz bir zafer. Zafer nerededir? Ya da ne zamandadır zafer? Zafer ne mekandadır, ne de zamanda.

“İskender öldüğünde, bir yaşlı kadın, dört yıl önce evlendiği Sogdlu prenses Roksane ve daha doğmamış bir oğul bıraktı geride,” derken, sanki İskender önden hızla yürümüş de yetişememişler ya da sanki İskender onları bir yerlerden alıp getirip buraya bırakmış sonra alıp başını gitmiş gibi olur. Edilgendir geride bırakılan.

İskender'in ölümünün üzerinden iki yıl geçmişti; krallığa niyetli ve İskender'in annesi Olympias ile henüz evlenmiş olan Perdikkas, İskender'in cesedini emir dinlemeden Babil'den İskenderiye'ye aktarmış olan Ptolemaios'a saldırmak için harekete geçtiğinde öldürüldü. Mumyalanmasaydı ne kalmış olurdu İskender'den Babil'den İskenderiye'ye taşınmak için? Hele binlerce yıl sonra, hâlâ kalsa kalsa iskeletidir yalnızca geriye kalan, o da nerededir

bilinmez. Şurası açık ki, şimdi kendini fark edemez; "ben" diyemez ve "ben" diye düşünemez. Ne de "sen" denebilir; "sen" dense bile boşa yönelmedir bu dünyada. Yine de o hâlâ "o"dur.